

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	21.11.2024, Kuressaare
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Rainer Amur
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24274050196
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 423 lg 1
Kahtlustatava nimi:	XXX (ik xxx)
Kuriteo toimepanemise aeg:	01.09.2024

Lääne prefektuuri Kuressaare politseijaoskonnas on 01.09.2024 alustatud kriminaalmenetlust kriminaalasjas nr 24274050196 KarS § 117 lg 1 tunnustel selles, et 01.09.2024 kella 18:39 ajal toimus Saare maakonnas XXX vallas XXX külas XXX talu hoovil õnnetus, kus veoauto SCANIA XXX reg nr XXX, mida juhtis kaine XX-aastane XXX, teostades manöövrit, sõitis otsa XX-aastasele XXX, kes sai üliraskeid vigastusi ja suri kell 20.16 haiglas.

Ringkonnaprokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega, tuvastas et kuigi XXX surm põhjustati talu hoovis, on liiklusseaduse (edaspidi LS) § 2 p 81 kohaselt tegemist siiski teega, sest XXX oli seda kohta maaomanikuna tähistanud liikluseks ette näinud muu alana kuna kasutas seda ala ka ise autoga liiklemiseks ja seega vastab XXX tegevus hoopis KarS § 423 lg 1 kuriteo tunnustele, mistõttu kvalifitseeriti kuriteokoosseis ümber KarS § 423 lg 1 järgi.

Kriminaalmenetluse käigus tuvastati, et XXX viibis 01.09.2024 kella 18.30 ajal Saare maakonnas XXX vallas XXX külas XXX talu hoovis asuval teel mootorsõidukis (veoauto koos haagisega) Scania XXX registreerimismärgiga XXX ning ajas juttu XXX talu peremehele XXX, kes istus koos temaga veoautos. XXX otsustas enda veoautot liigutada, mistõttu lahkus juhi kõrvalistuja ukse kaudu veoautost XXX ning hakkas liikuma veoauto parema esinurga juurest veoautost eemale. Kuigi XXX teadis, et XXX on tema veoauto kabiini vahetus läheduses, ei olnud XXX enne sõidu alustamist piisavalt tähelepanelik ning ei veendunud, kas sõidu alustamine selles olukorras on ohutu ning ei kahjusta XXX kuigi tal oli võimalus juhikohalt lisapeeglite abil veenduda, et XXX liigub veoauto parema esinurga juures. Seega oli selles olukorras XXX liikumine veoauto parema esinurga juures XXX ka etteaimatav takistus. XXX aga ei kontrollinud, kus XXX täpselt asub ning alustas kell 18.34 veoautoga edasi liikumist selliselt, et sõitis veoauto parema esinurgaga XXX selja tagant pihta, kes siis auto liikumise tulemusel liikus veoautoga inertsist kaasa kuni kukkus maha ning jäi veoauto sõitis alla, tekitades jalakäijale XXX eluohtlikud tervisekahjustused, millesse ta suri paar tundi hiljem haiglas.

Antud liiklusolukorras pidi XXX järgima LS § 14 lg 2 alusel liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikas ja ettevaatlik ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist, § 33 lg 1 alusel olema tähelepanelik teel ja teeservas seisva või liikuva vähekaitstud liikleja (jalakäija) suhtes ning vältima tema ohustamist ja talle kahju tekitamist, § 33 lg 2 p 8 alusel enne paigalt liikuma hakkamist veenduma, et see on ohutu ega takista või ohusta teel liiklejaid, § 35 lg 1 alusel mitte ohustama oma tegevusega jalakäijat, § 50 lg 3 p 1 alusel sõidukiiruse valikul arvestama oma sõidukogemust, teeolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks seisma jääda sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel oleva sellise takistuse ees, mida juht pidi ette aimama, kuid jättis need LS-st tulenevad nõuded hooletusest täitmata, mille tagajärjel sai jalakäija XXX eluohtlikke vigastusi, millesse ta suri haiglas.

Prokurör leiab, et kahtlustatavale ette heidetud tegu on kohtueelse menetluse käigus kogutud tõenditega leidnud täielikku tõendamist, on õigesti kvalifitseeritud ning kahtlustatav on selle toimepanemises süüdi.

Antud kriminaalasjas puudub avalik menetlushuvi ning kahtlustatava süü ei ole suur järgmistel asjaoludel:

KrMS §-s 202 sätestatu kohaselt saab kriminaalmenetluse lõpetada, kui tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur, ta on kahju heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, tasunud kriminaalmenetluse kulud või on võtnud kohustuse need tasuda ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi. KrMS § 207 lg 7 järgi võib prokuratuur nimetatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja määrata kohustused, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse. Käesolevas kriminaalasjas kahtlustatavale etteheidetava kuriteo näol on tegemist teise astme kuriteoga (KarS § 4 lg 3), mille eest karistusseadustiku eriosa näeb ette võimaliku karistusena rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse (KarS § 423 lg 1). Sellised suhteliselt madalad karistumäärad näitavad, et antud juhul on tegemist seadusandja silmis kergemaliigilise kuriteoga ning seega on väiksem ka selle kuriteo toime pannud isiku süü.

Vaadeldav tegu on toime pandud ettevaatamatusest hooletuse vormis. Ettevaatamatu teo ebaõigussisu on võrreldes tahtliku teoga väiksem ning ohtlikkus madalam, mistõttu on väiksem ka selle toime pannud isiku süü. Ettevaatamatus tähendab, et kahtlustatav ei ole liiklusseaduse nõudeid rikkunud tahtlikult, kuid hoolika käitumise korral oleks ta saanud liiklusõnnetuse ja raske tagajärje saabumise ära hoida st oleks pidanud seda ette nägema. Kui hinnata kriminaalasjas kogutud tõendeid nende kogumis, siis nähtub, et kahtlustatav on küll liiklusõnnetuse põhjustamises süüdi, kuid antud süü selle teo puhul ei ole niivõrd suur, et asja peaks saatma kohtumenetlusesse karistamise eesmärgil. Antud juhul tuleb arvestada ka kannatanu käitumist st raskes joobes kannatanu liikus ise veoauto ette, mida ta oleks saanud vältida, kuid ilmselt joobest tulenevalt ei olnud adekvaatne hindama. Kahtlustatava peamine süü seisneb selles, et ta ei veendunud peeglite kaudu enne liikuma asumist, kus kannatanu asub, mis viiski traagilise tagajärjeni. Kahtlustatav on pika tööstaaziga professionaalne autojuht, kes oli teo toimepanemise ajal kaine ning on kahtlustatavana ülekuulamisel avaldanud puhtsüdamlikku kahetsust. Kahtlustatav ja kannatanu olid pikaajased sõbrad ning oma sõbra surma põhjustamine on kahtlustatavale emotsionaalselt raskes nagu ka kannatanu lähedastele.

Kahtlustatava näol on tegemist meesterahvaga, keda on võimalik mõjutada hoolikamalt liikluses käituma ilma kohtuliku karistusega. Antud juhul on tegemist ettevaatamatusest põhjustatud liiklusõnnetusega, mis põhjustas inimese surma, kuid kus esineb kergendavaid asjaolusid ja puuduvad raskendavad asjaolud. Liiklus on küll elusfäär, mille vastu avalikkusel peab olema eriline usaldus, kuid igasse toimunud liiklusõnnetusse ei saa suhtuda ühtse kaaluga, vaid hinnata tuleb konkreetse liiklusõnnetuse asjaolusid, isikute käitumist ja isikuandmeid, mis käesoleva liiklusõnnetuse puhul on vaadeldavad kergendavate asjaolude foonilt.

Kannatanud tsiviilhagi esitada ei soovinud. Prokurör suhtles mõlema kannatanuga 19.11.2024 telefoni teel ning mõlemad kannatanud avaldasid, et ei soovi antud kriminaalmenetluse jätkamist ega kahtlustatava kriminaalkorras karistamist ning on nõus kriminaalmenetluse lõpetamisega KrMS § 202 alusel. Prokurör selgitas kannatanutele KrMS § 202 järgse kriminaalmenetluse lõpetamise olemust ning veendus selles, et kannatanud on sellest aru saanud ning on menetluse lõpetamisega nõus.

Kriminaalmenetluse kulud so surnu kohtuarstliku ekspertiisi maksumus (511 eurot) ja riigi õigusabi korras osutatud õigusabi (276,94 eurot) näol kogusummas 787,94 eurot on kahtlustatav valmis vabatahtlikult hüvitama.

Avalik menetlushuvi on olemas, kui isiku suhtes on enne uue kuriteo toimepanemist ühe aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud või kui isikut on ühe aasta jooksul enne uue kuriteo toimepanemist samaliigilise süüteo eest karistatud või kuritegu on toime pandud isiku poolt,

kelle vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid.

Käesolevas kriminaalasjas prokuratuuri hinnangul avalik menetlushuvi puudub. Kahtlustatav oli kuriteo toimepanemise ajal kaine, omas vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigust ja liikumiskiirus oli minimaalne st ainult mõni km/h st raskeid liiklusrikkumisi kahtlustatav toime ei pannud. Kahtlustatav ei ole eelnevalt kriminaal- ega väärtekorras karistatud ning karistusregistri andmetel ei ole ta peale juhtunud pannud toime ühtegi väärteo- ega kuriteorikkumist. Samuti ei ole tema suhtes varem otstarbekuse kaalutlusel kriminaalmenetlust lõpetatud. Kahtlustatav ei ole avaliku elu tegelane, liiklusõnnetus ei juhtunud ühistranspordiga seotult, vaid eraisikute hoovis oleval teel ning ta ei ole ka ametilt erilist usaldusväärset eeldav isik. Seega ei ole kahtlustatav varasemalt olnud kuritegeliku käitumisviisiga ning puudub põhjendatud alus arvata, et taoline käitumisviis võiks tal tekkida tulevikus. Prokuratuuri hinnangul saab asuda seisukohale, et tegemist oli ühekordse hooletusest toimunud kuriteotunnustega teo toimepanemisega ja üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt ei ole isiku karistamine vajalik. Kuritegude toimepanemine ei ole kujunenud kahtlustatava elustiiliks ega sagedaseks käitumismustriks.

Arvestades eeltoodut ja asjaolu, et kahtlustatav on oma teoebaõigust mõistnud ja kahetseb toimepandut, puudub käesoleval juhul vajadus isiku kriminaalkorras karistamiseks, vaid õigusrahu on võimalik saavutada määratavate kohustustega, mille eesmärk on samuti mõjutada kahtlustatavat tulevikus käituma tähelepanelikumalt ja õiguskuulekamalt. Seda eesmärki täidab prokuratuuri hinnangul üldkasuliku töö tegemise kohustus, mille tegemisega kahtlustatav on samuti vabatahtlikult nõus.

Juhindudes KrMS § 202 lg 1, 2, 3 ja 7 ning § 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24274050196 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik:
 - 2.1 Teha 100 tundi üldkasulikku tööd. Üldkasuliku töö tegemiseks võetakse ühendust Tallinna Vangla Lääne-Harju kriminaalhooldusosakonnast. **Kohustuse täitmise tähtajaks määrata 21.05.2025.**
 - 2.2 Hiljemalt **21.05.2025** tasuma kriminaalmenetluse kulud summas 787,94 eurot.
3. Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: vt punkt 2. **Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.**
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid:
 - CD plaat (tl 9), kaks DVD plaati (tl 12) ja DVD plaat (tl 16) - jätta KrMS § 126 lg 3 p 1 alusel kriminaalasja juurde;
 - pardakaamera mälukaart (tl 19) – tagastada omanikule XXX KrMS § 126 lg 3 p 2 alusel.
6. KrMS § 206 lõike 21 alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtueksperitiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: ei ole vaja teatada ega kustutada.
7. Kriminaalmenetluse kulud: kaitsjatasu summas 276,94 eurot ja surnu kohtuarstliku eksperitiisi maksumus summas 511 eurot (vt punkt 2.2).
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale ja tema kaitsjale ning kannatanutele.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.
10. Käesoleva määruse koopia saata ÜKT kohustuse täitmise korraldamiseks Tallinna Vangla Lääne-Harju kriminaalhooldusosakonda e-posti aadressil: krho.info@just.ee.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

(allkirjastatud digitaalselt)

Rainer Amur
ringkonnaprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja
punktis 2 nimetatud kohustustega nõus:

(allkirjastatud digitaalselt)

XXX

(allkirjastatud digitaalselt)

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise määruse kätte saanud 21.11.2024: XXX

Käesoleva kohustuse täitmine ei välista teo tagajärjel kaudselt kahju saanud isikute poolt varaliste nõuete esitamist teo toimepanija vastu, mh on Tervisekassal õigus välja nõuda tervisekassa poolt hüvitatud kannatanute ravikindlustushüvitised.